

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Журналістикознавство

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	061
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	осінній / весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	7.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

к. філол. наук, доцент Кошман Ірина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри української філології та журналістики

посада

kosh18@snu.edu.ua	+38-098-60-69-462	Viber за номером телефону	326 ГК, кафедра УФЖ
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є вироблення уявлення про текст як об'єкт дослідження; розуміння сутності тексту як комунікативної одиниці вищого порядку; знайомство з типологією медіатекстів та їх компонентів; розкриття сучасних проблем медіатексту; ознайомлення із основними періодами розвитку українського журналістикознавства, його методологічними засадами, із особливостями окремих наукових шкіл і напрямів, із структурою журналістикознавства як науки, системою основних понять.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної індивідуально-диференційованої, особистісно-орієнтованої форми та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: про медіатекст як специфічний тип тексту, про закономірності побудови тексту, системний характер обумовленості якостей тексту компонентами реальної комунікативної події; закономірне співвідношення між планом вираження та планом змісту в рамках тексту як мовленнєвого твору; про основні періоди розвитку українського журналістикознавства; основні напрями досліджень і наукових пошуків на сучасному етапі; дослідників та їхній внесок у вивчення питання журналістики; моральну відповідальність журналіста перед суспільством; основні методи журналістикознавчих досліджень.

Вміння: вільно володіти спеціальною термінологією, засвоїти відповідні поняття й характеристики, оволодіти навичками самостійного аналізу тексту

різної функціонально-стильової приналежності; аналізувати й оцінювати періоди розвитку українського журналістикознавства; використовувати журналістикознавчі методи дослідження під час написання наукових робіт; проводити журналістикознавчі дослідження та правильно оформляти їхні результати.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з основ журналістики, медіаграмотності, історії журналістики, сучасної української мови та української літератури.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає у виробленні на теоретичному й практичному рівні знань про систему українського журналістикознавства, шляхи його розвитку в період з кінця ХІХ століття і до сьогодення, процеси формування історико-журналістського та теоретико-журналістського напрямків, а також наукові здобутки українських журналістикознавців.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Теорія тексту як наукова дисципліна. Текст у журналістиці	2/2	Вступ. Поняття «текст». Специфіка визначень. Історія тексту. Текст як предмет дослідження різних наукових дисциплін. Поняття «медіатекст». Ознаки медіатексту. Сучасні теорії медіатексту.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
				Індивідуальні завдання.
2	Текст як одиниця мовної діяльності	2/4	Текст як одиниця мовної діяльності. Ознаки тексту. Теорії тексту. Теорія тексту І. Р. Гальперіна. Поняття «категорія тексту».	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
3	Одиниці тексту	2/4	Класифікація одиниць тексту. Одиниці тексту семантико-структурного рівня. Одиниці тексту композиційного рівня.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	Види інформації та функційно-сміслові типи мовлення	2/4	Поняття інформації. Типи текстової інформації. Поняття ФСТМ. Різновиди ФСТМ. Типи опису. Типи розповіді. Типи роздуму.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
5	Образ автора як феномен тексту	2/2	Образ автора як лінгвістичний феномен. Специфіка образу автора в художньому тексті. Питання про образ автора в публіцистичному тексті. Ознаки образу автора публіцистичного тексту.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
6	Типологія текстів	2/2	Питання про типологізування текстів. Ознаки для класифікації. Типи текстів за різними ознаками.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
7	Полікодовий текст як тип тексту	2/4	Поняття «полікодовий текст». Специфіка полікодового тексту. Типи полікодового тексту. Полікодовий текст як різновид медіатексту.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
8	Українське журналістико-знавство в системі наукових дисциплін	2/2	Наукова дисципліна про журналістику. Проблеми сутнісного та термінологічного визначення. Поняття «журналістикознавство». Концепції розвитку української науки про журналістику. Система навчальних закладів у галузі інформаційної індустрії України.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
9	Українське журналістико-знавство у дослідженнях	2/2	Методологія журналістикознавчих досліджень Українське журналістикознавство у дослідженнях. Основні напрямки й питання перспективних досліджень в українському журналістикознавстві.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
				завдання.
10	Періодизація розвитку журналістико-знавчих досліджень в Україні	4/8	Історіографія українського журналістикознавства. Зародження журналістико-знавчих досліджень в Україні. Формування історико-журналістського напрямку досліджень у радянський період. Узагальнення практики української журналістики. Формування теорії журналістики. Українські журналістикознавці та їхня роль у формуванні й створенні наукової школи журналістикознавства і теорії масової комунікації Журналістикознавчі дослідження українських учених у діаспорі.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
11	Методологія журналістикознавства та вимоги до наукових робіт	2/4	Поняття «метод». Система методів наукового дослідження. Класифікації методів. Система журналістських методів. Основні методологічні проблеми. Методи журналістикознавчого дослідження. Наукові засади осмислення фактів в журналістикознавчому дослідженні	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
12	Українське журналістикознавство на сучасному етапі	4/6	Основні напрями досліджень і наукових пошуків. Українське журналістикознавство у світовому контексті. Тенденції розвитку українського журналістикознавства.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Основна література:

1. Богданов В. В. Текст и текстовоеобщение. СПб., 1993.
2. Бочковський О., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби. Мюнзен, 1993.
3. Валгина Н. С. Теориятекста. М., 2003.
4. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Журналістика. 2013. Вип. 20.
5. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Журналістика. 2014. Вип. 21.
6. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. М., 1979.
7. Горевалов С. Військова журналістика України: історіографія проблеми // Українська періодика: Історія і сучасність: доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24–26 жовт. 2003 р./ НАН України. ЛНБ ім. В. Стефаника. НДЦ періодики; за ред. М. М. Романюка. Львів, 2003.
8. Животко А. Історія української преси. Мюнхен, 1989–90.
9. Кузнецова Т. Аксіологія соціальних комунікацій. Суми, 2012.
10. Лильо Т. Я. Світоглядна журналістика. Львів, 2010.
11. Лингвистическийэнциклопедическийсловарь. М., 1990.
12. Михайлин І. Історія української журналістики. Кн. 1 Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики: підручник. Х., 2000.
13. Моторнюк І. Дискусійні проблеми періодизації історії української журналістики // Вісник Львівського ун-ту: Сер. Журналістика. Львів, 1997. Вип. 20: Історія і сучасність.
14. Почепцов Г. Г. Когнитивныевойны в соцмедиа, массовойкультуре и массовыхкоммуникациях. Харьков: Фолио, 2019.
15. Різун В. В., Скотникова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: навч. посібник. К., 2005.
16. Романюк М. Історія української преси: проблеми періодизації // Збірник праць науково-дослідного центру періодики. Львів, 1993. Вип. 1.
17. Теориятекста: учеб. пособие / Ю. Н. Земская, И. Ю. Качесова, Л. М. Комиссарова, Н. В. Панченко, А. А. Чувакин. М., 2010.
18. Тернопільський Ю. Українська преса з перспективи 150-ліття. Джерсі Ситі, 1974.
19. Трачук Т. А. Загальний погляд на розвиток українського журналістикознавства протягом 2000-х років // Українське журналістикознавство. 2012.
20. Трачук Т. А. Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства: монографія. К., 2005.
21. Трачук Т. А. Питання періодизації історії українського журналістикознавства // Наукові записки Інституту журналістики. Т. 14.
22. Филиппов К. А. Лингвистикатекста: курс лекций. СПб., 2007.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.

2. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля.Режим доступу:
<http://moodle.snu.edu.ua/>
3. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля.Режим доступу:<http://moodlesti.snu.edu.ua/>
4. Українська академія преси. Режим доступу:<https://www.aup.com.ua/en/mainen/>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за

допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.